

FIZETÉSI ÁRAK:

1 hónapra... 80 lej
3 hónapra... 220 lej
6 hónapra... 410 lej
1 évre... 800 lej
Egyes szám ára: hét-
napra 4 lej, vasárnap
5 lej; az okiráltságban
mindig egy lejjel drágább

UJSÁG

SZERKESZTŐSÉG:
Strada Regina Maria (vult
Deák F.-utca) 35. Kiadóhi-
vatal: Str. Iuliu Maniu (vult
Szentegyház-utca) 1. szám.
Szerkesztőségi telef. 396.
Kiadóhivatali telefon 109.
Temesvári szerkesztőség
és kiadó: Str. Avram Iancu
(vult Takarékpénztár-u.) 4

FŐSZERKESZTŐ:
DR. PAÁL ÁRPÁD

CLUJ-KOLOZSVÁR
XXVII. évf. 119. szám

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. ZÁGONI ISTVÁN

MI UJSÁG?

Ötezer házat döntött romba a földrengés Japánban.
Marokkóban újabb vereség érte a franciákat.
Németországban Mussolini beszéde kínos feltűnést keltett.
Tatarescu miniszter Kolozsvárra jön.
Reinitz egyik kassai bűntársa szenzációs vallomást tett.
Zelea Codreanu felmentették.
Amundsen a Framon visszavárják.
A magyarországi ellenzék feladta a passzivitást és bevonult a parlamentbe.
Terjed a sztrájk az erdélyi vasiparban.
Temesváron megkezdtek az argentinai buza őrését.

A népnek kell kormányoznia önmagát

Maniu a közigazgatási autonómiaért. Prefektusok zsarnoksága alatt nyög Erdély. Jó román tisztviselőket is elbocsátott a kormány, mert erdélyiek voltak

(Bukarest.) A kamara kedd délelőtti ülésén Apasacu nemzetipárti felszólalása után Bratianu antila beterjeszti a szeszlovényjavaslatot.

Napirenden Leonte Moldoveanu folytatja a közigazgatási javaslatról szóló jelentését. Bizonyítja, hogy a kincstár óriási összegeket költ a kisebbségi iskolákra s állítja, hogy a felekezeti iskolák látogatottsága egyre növekszik. A kisebbségek — szerinte — nem autonómiára, hanem politikai egységekre törekcszenek és folytonos paraszokodásukkal sértik az állam tekintélyét.

A kisajátításokról beszélve kijelenti Moldoveanu, hogy épugy részesültek földben a kisebbségi parasztek, mint a románok. Azután Hans Roth szász képviselőt támadja.

Grigore Tripou rámutat arra hogy a legutóbbi harminc évben a románság mindig maga előtt találta a szászokat a magyarok elleni üldömlésekben.

Moldoveanu: Én nem azt mondtam, hogy a szász parasztság nem lojális, hanem, hogy amely vezetőjükből hiányzik a lojalitás.

Vajda: Ön nem tudja, hogy állanak a dolgok. Eltávozott Erdélyből, mikor baj volt. Ön ökevény és nincs joga Erdély nevében vitni ezt a kérdést.

Elénk vita után Marzescu a kormány nevében kéri a javaslat megszavazását s ezzel az érte véget ért.

Maniu felszólalása

A kamara délutáni ülésén Maniu a közigazgatási javaslatról szól hozzá. Azzal kezd, hogy véleménye szerint a javaslatot, még ha törvényerőre is emelkedik, nem lehet alkalmazni. A javaslatot alkotó elvek ellentétben vannak a nemzeti párt és a parasztpárt nézeteivel. A nemzeti párt örömmel konstatálja, hogy a parasztpárt véleménye szerint is a közigazgatásnak decentralizálnak kell lenni és széleskörű autonómiára van szüksége. A nemzeti párt és a parasztpárt megingathatatlanul az ország politikai egységének elve alapján áll.

— Ha autonómiát és decentralizációt kértünk, — mondja Maniu — még nem jelenti, hogy a federalizmusnak vagyunk a barátja. Az Erdélyben látottak alapján nyert tapasztalatok meggyőzték minket arról, hogy a federalista közigazgatás gátolja a lelkek egyesítését. A népnek szüksége van autonómiára, mert különben nincsen biztosítva a községek fejlődése. Ez fejlődés pedig magával hozza kulturális, nemzeti és szociális fejlődésünket. A népnek kell kormányoznia önmagát.

Az autonómiát nem terjesztették ki a regát-

ban, azon nehéz körülmények miatt, amelyeken ez az országrész keresztül ment. Az egyesülés után két probléma vetődött fel: az állam egysége és a decentralizáció, majd az autonómia szükségessége. Ahelyett, hogy az ország vezetését kompetens személyekre bízták volna, a kormányzást Averescuékra és azután Bratianuékra bízták, akik bármennyire is intelligensek, nem rendelkeznek a kormányzáshoz szükséges felkészültséggel.

Amint a háború is készületlenül érte Romániát, konstatálnia kell, hogy

az egyesülés is készületlenül érte a regát politikai szervezetét.

Mint nevetséges anachronizmust említi fel Maniu, hogy Averescu 1920-ban bizottságot küldött Olaszországba, hogy ott az 1859 után életbeléptetett közigazgatást tanulmányozzák. De még ez a bizottság is azt konstatálta, hogy az olaszok annakidején a decentralizáció elve alapján szervezkedtek meg.

Elbocsátott román tisztviselők

— Nekünk nincsenek tartományi törvényeink, — folytatta Maniu — mi a belügyminiszter és a prefektusok tirannizmusa alatt élünk. Az új területeken 1923-ban ötszáz régi román tisztviselőt bocsátottak el, akiknek visszahelyezését a semmitörvények ei is rendelte.

Goga: Kérem az elesapott tisztviselők listáját! (Nagy zaj)

Maniu igéri, hogy nyilvánosságra hozza közelebről ezt a névsort.

A pusztulásnak és éhségnek odadobott románok könnyei és átkai visszazáll

azokra, akik ezt okozták.

Ezután tovább bírálja a közigazgatási javaslatot és összehasonlítja a Consiliul Dirigent közigazgatási reformjával, amely respektálta az autonómiát. Ezt a tervet kidobták a kolozsvári irattárral együtt.

Rámutat ezután a községi és törvényhatósági tanácsok választásának hibáira és annak a veszedelmére, hogy a politikát bevezetik a közigazgatásba. (Taps.) Ha az önkölk alkotmánya megmarad...

Bratianu Jonel: Kérem, mondja meg precizen, elismeri-e azt vagy sem, mert Jorga ur az Ön pártja nevében is elismerte.

Maniu: Ez nem képezi a mai vita tárgyát...

Bratianu Jonel: Akkor már tisztában vagyok...

Jorga: Minden ostobaság a maga idejében... Az ülés folyik.

A nép önmagáért

A közigazgatási reform törvénye készül az országházában, s mihamarabb végrehajtás alá is kerül az országban. Legutóbbi híradások szerint maga a népkisebbségi miniszter jön el Kolozsvárra, hogy a népkisebbségekre irányuló szempontokat itt a végrehajtás menetében kidolgoztassa. A törvény országgyűlési tárgyalása is ilyen nemzetiségi szempontból élezte ki a közigazgatási reform jelentőségét. A törvényjavaslat előadójának legutóbb tartott beszéde egyenesen nyelvegyesítő rendeltetésének kívánta feltüntetni a reformot.

A közigazgatás hivatásáról való téves felfogás van az ilyen velletésekban. Végére is a közigazgatásnak a népesség gyakorlati érdekeivel, e gyakorlati érdekek előmozdításával, s ezen az alapon a közéleti rend, nyugalom és fejlődés kialakításával kell foglalkoznia. Ehhez képest a nyelvkérdés eszköz jelentőségű, amit célá tenni nem lehet, hanem a népesség adott viszonyai szerint kell a nyelv dolgában alkalmazkodni. Ha nem így történik, akkor a közigazgatás a másnyelvű népeket nem vonzza magához, nem teszi közéleti részesedőkké, hanem elkedvetleníti és elidegeníti a közéleti fejlődés gondjától és szeretétől.

Különösen erős igénnyel lép föl a közéleti érdek a városok fejlődésében. Itt közüzemek, egészségügyi és forgalmi intézmények létesítése és fentartása vár arra, hogy erős közszellem csoportosuljon. De a faluk egyszerűbb közéletében is nagy szükség van a közös alkotások és együttműködések kiképződésére. További fejlődésben a faluk szövetségének kell valósággá válnia, hogy egyes vidékek speciális közgazdasági, közegészségügyi, utügyi és egyéb nagy érdekeit helyesen szolgálni tudja.

Rá kell mutatnunk a gyakorlati életnek ezekre a nagy érdekeire, hogy egyuttal azok belső erőire és önmaguktól való érvényesülésére is figyelmeztessünk. Ha a közigazgatási reform törvényhozása és végrehajtása más szempontból vette föl és veszi föl a közigazgatás hivatását, maga az élet kiküszöböli azt, hogy ellene figyelmenlenségből állítsanak fel korlátokat. Különösen figyelmeztetnünk kell arra, hogy éppen Erdélyben és Bánságban s e két országvidék fejlett városai és megyei, meg községi életében a helyi érdekekért nagy közszellem gyűlt össze, ami ma is tovább él az alkotásaiért való ragaszkodásban. És ebben a közszellemben nemzeti különbség nélkül benne él mindenki, tehát a közigazgatási reform alkotásának és alkalmazásának nemzetiségi szempontjai céltalan és hiábavaló anachronizmusok.

Ezt a kormányzás embereinek is jó tudniok, de igen jó tudni magának a közönségnek s ennek a közönségnek kell rajta lennie, hogy nemzetiségi és nyelvi kizárólagosságok erőltetése helyett a helyi közélet érdekeiért kell összefognunk. A közigazgatási reform valami részletetést, választások utján való befolyást mégis enged a közönségnek, hogy a falvak és városok dolgaiba beleszólhasson, azokban kezdeményező és ellenőrző lehessen. Ezt a kis lehetőséget is a közönségnek nagy buzgósággal kell megragadnia, s nemzetiségi különbség nélkül föl kell nevelnie magában helyi érdekeinknek az egészséges közszellemét. Így kell segíteni szor, ha a közigazgatás törvényének és kezdetbeli végrehajtásának téves szempontjai a gyakorlati élet hétköznapi kenyérgondjaitól messze járnak.

Mussolini beszéde kinos feltűnést keltett Németországban

Olaszország pángermánizmustól fél. A Népszövetség szakértői bizottsággal vizsgálta felül Ausztria gazdasági helyzetét

(Berlin.) Mussolininek az olasz szenátusban tartott beszéde német politikai körökben kellemtelen feltűnést keltett. Különösen érthetetlennek tartják beszédének azt a részét, amely szerint a biztonsági szerződésnek a Brenner-határt is magában kell foglalnia, hiszen ez nem is német határ és Ausztria önálló állam, amelynek semmi köze sincs a német biztonsági szerződéshez. Mussolininek arra a kijelentésére, hogy Németország erőteljes propagandát folytat Ausztria csatlakozása érdekében, kijelentik, hogy a német kormány sohasem folytatott ilyen propagandát. A mozgalomnak azonban természetesen gyökerei vannak, egyrészt Ausztria lehetetlen gazdasági helyzetében, másrészt két ország népének együttérzésében, amely semmiképpen nem akadályozható meg. A békeszerződések megsértéséről ebben az esetben szó sem lehet, hiszen a versaillesi békeszerződés a csatlakozás kérdését a Népszövetség tanácsának beleegyezésétől tette függővé.

Annál kedvezőbb fogadtatásra talált Mussolini beszéde az olasz közvéleményben. Még az ellenzéki lapok is meglepedésüket fejezik ki afelől, hogy a miniszterelnök végre megadta a kellő feleletet a pángermán törekvésekre. Egy olasz kormány sem tűrheti, hogy Olaszország határait bármikor is revízió alá vessék. Egy olyan Németország, amely a Balti-tengertől az Alpokig nyúlik, nagy diplomáciai nyomást gyakorolna Olaszországra és így Ausztriának mint-

egy közvetítő államnak Olaszország és Németország között fenn kell állania. Azt azonban el kell ismerni, hogy Ausztria jelenlegi gazdasági helyzete tarthatatlan, azonban más utakat kell találni Ausztria önálló gazdasági létének biztosítására.

Ausztria így ismét az európai politika középpontjába került. Erre mutat, hogy a Népszövetség is sietett egy hónapig mellőzött és elintézetlen kérésére kedvező választ adni. Az osztrák kormány ugyanis néhány hónappal ezelőtt, azzal a kéréssel fordult a Népszövetség főtitkárságához, hogy a Népszövetség főtanácsa Ausztria gazdasági helyzetének felülvizsgálására küldjön ki egy szakértőkből álló bizottságot. Ezzel a lépéssel tárgyilagos és pártatlan fórum előtt dokumentálni akarta, hogy Ausztria jelenlegi gazdasági helyzete tarthatatlan.

A Népszövetség főtitkára tegnap küldötte el válaszát Ausztria kérésére és közli, hogy a tanács ausztriai bizottsága teljesítendőnek tartja a kérést. A szakértői bizottság — melyet már össze is állítottak — a jövő hónapban fogja munkáját megkezdni. A Népszövetség reméli, hogy a vizsgálat eredménye nagy haszonnal fog járni Ausztriára nézve.

Ausztria kérdése a június 8-án kezdődő népszövetségi konferencia egyik legfőbb tárgya lesz. Az ülések programját már össze is állították és ezen Ausztria és Magyarország gazdasági helyzete és néhány kisebbségi kérdés szerepel.

A küzdő munkásság egységbe tömörül

A vasmunkások sztrájkba kényszerültek. Ötezer munkáscsalád jutott Resicán kenyértelenségbe. Megegyezési remények és álló sztrájkok

Amint tegnap előre jeleztük, mára csakugyan megtörtént, hogy a munkások újabb tömegei lettek kénytelenek a gyárak munkahelyeit odahagyni. A gazdasági és szociális jellegű ellentétek mindjobban mélyülnek és nem tűlzanak, ha azt mondjuk, hogy a megindult bérmozgalom hömpölygő árja hovatovább Erdély és Bánság minden ipari göcspontját elönti.

Az előjelek legalább is erre mutatnak. A szakmai munkaadók fellépése egységes megegyezés egyöntetűségének jeleit viseli magán, egyazon hangban és egyazon feltételekben. A közös front ellen a munkásság is egységbe sorakozik, eddigi belső szakadottságai megszűnnek, s egymásba fogott erős kezeket át a lelkeket is egybeforrasztja az együttérzés, hogy a holnap kilátásainak a bizonytalanságát le kell küzdeni. Aki az erdélyi munkásmozgalom viszonyait ismeri, az tudja csak fölfogni és közéleti szempontból is teljesen értékelni a munkásság taktikai különbségeken felülemelkedő egymáshoz közeledését. A sztrájkban álló munkásság felsegítésére megmozdult az összmunkásság s ez az anyagi segítség hatalmas erkölcsi támasz is egyúttal.

Elrontják a megegyezések útját

A kolozsvári vasmunkások és munkaadók között a kollektív szerződés felújítására vonatkozó tárgyalások megszakadtával előrelátható volt a sztrájk kimondása, melyre tegnap határozta el magát a munkásság. Ma már három kolozsvári vasipari üzem lezárt ajtóit tanuskodnak a konfliktus kiélesedéséről.

A tárgyalások meghiusultában jelentős szerepe van az egyik gyár igazgatójának, aki állandóan ellentétbe kerül a munkaadói részről tárgyaló felek többségével, mikor ezek a megoldás komoly módjait keresték. Az illető üzem igazgatója volt az, aki a temesvári vasmunkások kollektív szerződésére hivatkozva a munkásság legkonciliánsabb ajánlatait is visszautasította s aki a fizetési szabadság kérdésénél sem azonosította magát a többi munkaadók engedékenyebb magatartásával és ezáltal a megegyezésnek már eleve oltárára állította.

Egyéb bérmozgalmak

A kolozsvári festőmunkások sztrájkja változatlanul tart. A hét végén valószínűleg meg-

indulnak az egyezkedő tárgyalások a munkások és munkaadók között. A sztrájkoló munkások jelentékeny része már más városokban keresett és talált elhelyezkedést.

Marosvásárhelyen az egyezkedő tárgyalások, melyek a város összes vasmunkásaira vonatkoznak, egyelőre megszakadtak. Remélni lehet azonban, hogy sikerülni fog a feleknek az újabb tárgyalások folyamán megegyezést létesíteniük, annál is inkább, mivel erre mindkét részből megvan a hajlandóság.

A resicai munkások bérmozgalmának kérdése holtponton áll, mivel a tárgyalások az elmúlt hét végén megszakadtak. Mintegy ötezer munkáscsalád áll a teljes bizonytalanság előtt.

Tart a sztrájk a Renner-gyárban

A Renner-börgyár sztrájkja változatlanul tart. A gyárban alkalmazásban levő vasmunkások, bár az igazgatóság velük szemben is azokat az igényeket támasztotta, mint a cipőosztály bormunkásaival szemben, egyelőre még folytatják a munkát. Ennek legfőbb indoka az, hogy munkabeszüntetésük az összes gépek működését lehetlenné tenné s így a bőrosztályon dolgozó munkatársakra is kihatna, ami konfliktusban nem álló munkástömegeket is munkanélküliségbe sodorna.

A magyarországi ellenzék feladta a passzivitást

(Budapest.) A parlamenti ellenzék ama pártjai, amelyek eddig távortartották magukat a parlament üléseitől, tanácskozássokra ülték össze. Elhatározták, hogy a fővárosi választásokon elért kedvező eredmények után feladják a passzivitást és egyértelműen részt vesznek a Ház ülésein. A nemzetgyűlésen a blokk szónoka Peidl szocialista lesz, aki kifejti, hogy miért hagyták abba a passzivitást.

Kedden délelőtt a passzív ellenzéki csoport valóban megjelent a Házban és Peidl Gyula megtartotta beszédét, melyben a passzivitás megszüntetését okolta meg. Az ellenzék — úgy mond — az utolsó pillanatban még egy kísérletet tesz, hogy a választási javaslat törvényévé válását megakadályozza, de ha ez nem sikerül, elhárítja magáról a felelősséget. Ezután hosszasan és részletesen bírálta a javaslatot.

Svájci szemmel Románia kisebbségeiről

A genfi világlap igazgatója nyilatkozik erdélyi tapasztalatairól. „Abszurdum irredentizmusról beszélni Romániában”

(Genf.) Chapuisat professzor, a „Journal de Geneve” című világlap igazgatója, aki román sajtószindikátus meghívására hosszú időt töltött Romániában és május 8. és 9. napján Kolozsváron is tartózkodott, Genfba visszatérkezése után a sajtó képviselői előtt következő nyilatkozatot tette:

— Nagyon hálás vagyok a román sajtószindikátusnak, hogy alkalmat adott megismerni Romániát, amely olyan gazdag lehetőségeit rejt magába a kultúra szempontjából. Amán népnek kitűnő művészi érzéke van. Egyetemek és egyéb intézmények szorgalmasan terjesztik a magasabbrendű kultúrát. Köszönettel tartozom a kormánynak is, hogy teliszabadságot adott és így érintkezhettem az ellenzékkel, mint a kisebbségek képviselőivel.

— Meg vagyok győződve, hogy Románia még a szerveződés állapotában van, ez az állapot azonban nem fog sokáig tartani. A kisebbségi kérdést — amely Románia határain kívül nyugtalanítja a közvéleményt, — véleményem szerint idővel kedvező módon lehet megoldani. A kisebbségek összes vezetői férfiai, akikkel alkalmunk volt beszélni, kijelentették, hogy lojális román állampolgárok akarnak lenni, azonban az anyagi kívánságuk, hogy teljesen egyenrangú elbánásban részesüljenek a román nemzetiségű lakossággal, ekkor a kisebbségek minden agitációját természetesen megszüntetnék. Abszurdumnak tartom irredentizmusról beszélni Románia bármely részén is.

— Rendkívül érdekelt a földreform végrehajtása. Meg vagyok győződve, hogy itt is átmeneti állapotok uralkodnak, azonban Románia csakhamar követni fogja kitűnő földje jó munkálásának eredményeit. A nyugati államokban sokat beszélnek az Oroszországgal határos államokat fenyegető bolsevista veszedelemről. Tapasztalatom szerint a román népség megszűnik minden bolsevista gondolatból. A kormány nem enged meg olyan agitációt, miniszterai és a párisi. A külföldi kölcsön kérdé-
ben az a véleményem, hogy a román kormánynak megfelelő rendszabályokról kell gondoskodni, hogy a külföldi tőkét ebbe a jelentőségekben oly gazdag országba vonzza.

Chapuisat különben közelebbről hosszabb cikksorozatban fog lapjában romániai élményeiről számot adni.

Zelea Codreanu is felmentették

(Turnu-Severin.) A Zelea Codreanu pöréi tárgyalása, amint előre látható volt, felmentéssel ért véget. A védők nemzeti hőstetté minősítették a Codreanu tettét s az ítélet emelése minősítést tette magáévá.

A tárgyalás utolsó napján Paulescu egyetemi tanárnak a távolmaradt védők egyének nyilatkozatát olvasta fel Cuza tanárnak fia, Manoliu tengerészkapitány, Blaniu pedig egy jasi kereskedő, Sumleanu és Stefanescu egyetemi tanárok mondtak védőbeszédet. Mindegyikük nemzeti hősnak mondta a vádlottat. Stefanescu egyetemi tanár beszéde szerint Zelea Codreanu a prefektus megölése után a román nép történelmében vezetőszerepet van hivatott betölteni.

E beszéd alatt Codreanu összeesett a tárgyalást felfüggesztették. A megnyitást Cuza professzor mondotta el védőbeszédében. Ezután az esküdtek ítélethozatalra vonultak vissza. Délután 5 órakor hirdette ki az esküdtszék ítéletét, amely a vádlottat minden vád alól felmentette. A terem közönsége lelkes ovációban ünnepelte a felmentett vádlottat, akit azonnal szabadlábra helyeztek.

Németország nem visel kémiai háborút

(Genf.) A leszerelési konferencián Eckhardt német megbízott kijelentette, hogy Németország hajlandó aláírni a kémiai szerekekkel hadviselő eltiltó szerződést. A német delegátus kijelentéseit az angol és francia delegáció élénk helyesléssel fogadta, ami érthető, mert Németország ma a legerősebb állam a vegyészet terén.

Ötszáz halott, ezer sebesült és ötezer rombdőlt tüzhely esett áldozatul Japánban

Éhínség fenyegeti a hajléktalanok ezreit

(Newyork.) A japáni nagy katasztrófális földrengés pusztításairól mára áttekinthető képet nyújtanak az ideérkezett táviratok.

A földrengés huszonöt mérföldnyi területen okozott nagyobb pusztítást. Tyookban a halottak száma negyvennyolc, a sebesülteké kétszáz. Hetven ház összeomlott, ötszáz pedig leégett. Kinosakiban kétszáz halottat és háromszáz sebesültet számláltak meg. Itt hatszázötvenkét ház omlott össze és hatszázhetvenkét leégett. A környező falvakban a halottak száma kétszáz-

hetvennyolc, a sebesülteké ötszázharminckettő. Ezekben a falvakban ezerszázhuszonnégy ház dőlt össze és ezerszázhatvan-kettő égett hamuvá. A lakosság ezerszámra maradt hajléktalanul. Ezeket a szerencsétleneket éhínség fenyegeti, mert az utak és vasutak még mindig használhatatlanok, úgy hogy a segítő expedíciók csak repülőgépeken tudják a pusztulás színhelyét megközelíteni.

Tokióban is érezhetőek voltak a földrengés utólokésai. Itt huszonöt egymást követő földrengést számláltak meg.

Ujabb vereség érte a franciákat Marokkóban

Abd-el-Krim a spanyol zónában is harci előkészületeket tesz

Két nappal ezelőtt félhivatalos francia közlések kürtölték világgá, hogy a francia hadsereg áttörték a rifkabilok frontját s hogy a spanyolok hanyatt-homlok menekülnek. Ezzel egyidejűleg jöttek óvatosabb hivatalos híradások is, melyek csak arról emlékeztetnek meg, hogy a francia hadsereg az Aiu-Aisha frontszakaszon éhínségben állanak.

A kemény harc most aztán eldőlt, de a franciák javára. Rabatból hivatalosan jelentették, hogy

a franciák marokkói hadállásukat visszavették, mert sok veszteségük következtében megingott a front.

A háborús hőterek stílusára emlékszik, hogy a rövid híradásból kiveheti, hogy a franciák csapatokat Marokkóban súlyos vereséget szenvedtek, mely eddig elfoglalt egész frontjuk feladására kényszerítette őket.

Casablancába francia erősítések érkeztek vigasztal a hivatalos, — hogy újabb kellelten hírrel szolgálhasson.

Taunat és Mulaian körül hat francia állást körülzártak

riffek. Ezeket ki kellett üríteni, hogy „a francia repülő szabadabban dolgozhassanak”.

Tehát nem a körülzárásért, mint egy mondattal előbb beismerték.

A marokkói hadjárat jelentőségére jellemző, hogy könnyen a Painlevé-kormány bukását okozhatja. A kormányt egyébiránt támogató szocialisták nem hajlandók megszavazni a hadműveletekhez szükséges hitelt.

Ugy látszik a franciák Londonhoz is fordultak segítségért, mert Chamberlain külügyminiszter egy interpellációra adott válaszában kijelentette a parlamentben, hogy

Anglia nem hajlandó tengeri haderőket rendelkezésre bocsátani

Marokkóban a franciáknak.

Malvy francia képviselő most tért vissza Madridból, ahol — kijelentése szerint — Marokkóra vonatkozólag sikerült megegyezésre jutni a spanyol kormánnyal. Abd-el-Krim azonban résen áll arra az esetre is, ha a spanyolok újra megkockáztatnának egy marokkói kalandot. Elrendelte a spanyol zónához tartozó törzseknek, hogy nyomban négyezer főből álló csapatot alakítsanak és foglaljanak állást Tetuan és Banimadane között.

Marokkó ügyének mai állása könnyen tovább, esetleg Európára is áttérjedő bonyodal-mak kiinduló pontja lehet.

Reinitz kassai bűntársa súlyosan terhelő vallomást tesz

Beismeri, hogy együtt három embert öltek meg. Reinitz módszere. Új fordulat a szenzációs pörben

— Az Ujság tudósítójától —

(Szatmár.) A Reinitz-ügyben szenzációs fordulat állott be. Ismeretes, hogy annak idején Kassai mellett Bankó-erdőben több oszlások induló férfi-hullát találtak. A kassai rendőrség akkor letartóztatta Bodnár Jánost és egy Demjanovits nevű kassai munkást, akik bevallták, hogy 1922-ben egy szakállas zsidó ember felbérelte őket, hogy előtűk ismeretlen emberek gyilkoljanak meg. Reinitz kassai vallása alatt szembesítették is őket Reinitzcel, Bodnár fel is ismerte benne a velük összekötésben levő szakállas zsidót, Demjanovics azonban semmiképpen nem akart ráismerni Reinitzra.

Pongrácz, a kassai rendőrkapitány nem engedte bele, hogy a dolgok ennyibe maradjanak, hanem tovább folytatta a nyomozást és ennek során újabb szenzációs adatok birtokába jutott. Megállapította, hogy Demjanovics 1922-ben egy duplafedelű aranyórát és egy aranyláncot hordott. Pongrácz újból kihallgatta Demjanovicsot, aki nem tudott felvilágosít adni ezeknek az aranytárgyaknak eredetéről. Közben megtalálták a bankói erdőben Lebovics Salamon áramarosszigeti szabó holttestét és ennek hozzájárulóit

az aranytárgyakban a meggyilkolt tulajdonát ismerték fel.

Demjanovics ellen szólott az a körülmény, hogy az áldozaton nem volt csizma, az eltűnt idejében pedig a gyanúsítottat egy új box-

osizmában látták sétálni. Az adatok és a keresztkérdések sulya alatt megtört a vádlott és

bevallotta, hogy Reinitzcel 3 embert öltek meg.

A felmutatott fényképekben nem ismerte fel az áldozatokat, mert vallomása szerint a gyilkosságokat éjszaka követték el. Bodnár csak egy Leiszter nevű ember meggyilkolásában vett részt. Demjanovits meg is nevezte a helyet, ahol Leiszter holttestét elásták és a kiszállott bizottság a holttestet meg is találta. Reinitz ugyanis nem nagyon bízott Bodnárban, mert ez megrögzött alkoholista volt és félt, hogy részegségében mindent ki fog fecsegni.

Demjanovics vallomása szerint ő és Bodnár a gyilkosságokban nem vettek tényleges részt, csupán a nyomok eltüntetésében és a hulla elárasztásában. Reinitz módszere az volt, hogy rendszeren egy hosszú sétával kifárasztotta áldozatait, akkor aztán pihenőt ajánlott nekik. Mikor megfelelő helyhez értek, akkor azt monddta, hogy itt megvárják üzlettársaikat és azután áldozatait pálinkával kínálta meg. Mikor ezek a fáradságtól és az italtól elfáradva elaludtak, egy kalapáccsal fejbeütötte őket. Ezt a kalapáccsot Grosz Heermann holtteste közelében, a felsőbányai erdőben meg is találták.

Demjanovics azt vallotta, hogy első alkalomkor azért nem akarta felismerni Reinitzot, mert félt attól, hogy a gyilkosságban való részvételért súlyos büntetést fog kapni. Reinitz több alkalommal is adott nekik pénzt, tőle kapta az aranyórát, a láncot és a csizmát is.

Egy mérnökkel több fogja házilag kezelni a kolozsvári villamosüzemet

Kéthónapi ankétozás után kutba esett a kommercializálás terve. A tanács ragaszkodik a fel-emelt áramdíjakhoz

Kolozsvár tengeri kigyója, a városi villamosmű bérletének már négy év óta folyó ügye még mindig nem jutott nyugvópontonra. Ha a jelek nem csalnak, a megoldás még évekig foglalkoztatni fogja a városi köröket. A legújabb fordulat ebben a már unalmasá vált ügyben, hogy a véleményadásra felkért ugynevezett tizenegyes bizottság befejezte a munkáját.

A város tanácsa — mint azt többször megírtuk — a Ganz és Electrica cégekkel kötötte meg a bérleti szerződést. Mielőtt azonban a szerződés jóváhagyására került volna a sor, Jahoda Károly kolozsvári vállalkozó és a Nagyipari Munkaadók Szövetsége közbelépett és ennek következtében, hogy a felelősséget magukról elhárítsák, tizenegy tagból álló bizottságot kértek fel véleményadásra. Közel két hónapig tanulmányozta ez a bizottság a szerződéstervezetet s mire megalkotta a véleményét, a bizottsági tagok száma alaposan lepadt. Kedden délután tartotta utolsó ülését a bizottság és ezen az ülésen a város hét tagján kívül Drágos CFR. mérnök, Metes ügyvéd, Manouschek Ottó mérnök, továbbá Andrea és Burdela tagok vettek részt.

A bizottság Drágos mérnök javaslata alapján először a kommercializálás kérdésével foglalkozott. A vélemények ebben a kérdésben megoszlottak. A többség a kommercializálás ellen foglalt állást, így tehát a villamosmű kommercializálásának terve kutba esett. Ezután a bérleti szerződés került szóba. A bizottság egyhangú véleménye az volt, hogy a tanács által elkészített szerződési tervezetet jelenlegi formájában nem lehet elfogadni. Maradt az utolsó megoldás: a házikezelés kérdése. Ezt a megoldási tervezetet már a bizottság nem ellenezte, természetesen csak azzal a feltétellel, ha az üzemet vezető szakértő kezébe kerül.

A bizottság véleményével a városi tanács legközelebbi ülésén foglalkozik. Információink szerint most már a tanács sem ragaszkodik a bérlethez, hanem az üzemet minden körülmények között házikezelésbe fogja venni. Addig is, amíg ez megtörténik, az üzemet vezető Roata mérnök mellé a város részéről segítőként Suceava városi mérnököt rendelték ki. A közönséget a városi villamosmű ügyében most az érdeklő legelőkeltebben, hogy a hatvan százalékkal felemelt áramdíjakat a város meddig fogja szedni, illetőleg hogy a már beszédett díjakat — mint-hogy az áramdíjfelemelés törvénytelen volt — vissza fogja-e fizetni? Erre vonatkozó információink a legkevésbé sem vigasztaló: a tanács ragaszkodik továbbra is a felémelt áramdíj szedéséhez és azt nem is fogja visszafizetni. Minthogy a villamosmű aktái még fel síneseznek Bukarestbe terjesztve, amíg a munkaadók felebbezését elintézik, valószínű, hogy a kibővítéshez szükséges összeg egybe fog gyűlni.

Amundsen visszavárják

(Oslo.) Amundsen expedíciójáról még mindig semmi hír. A meteorológiai intézet időváltozást jelez a sarkvidéken. A Spitzbergák közelében sűrű havazás és kód teszi repülőgépek számára a tájékozódást lehetetlenné. A Fram, Amundsenek kísérőhajója, dróttalan táviróval erős északi szélvívást jelent. A Jegestenger felett fenyegető viharok miatt Amundsennek, ha még egyáltalán lehetséges, azonnal vissza kell térnie.

Az amerikai tengerészeti hivatal kész mentőexpedíciót küldeni az eltűntekért. A Hobby nevű gőzös már utnak is indult Amundsenek felkutatására.

A Fram fedélzetéről, mely a Spitzbergák partjain tartózkodik, szikratáviratot küldöttek szét, a következő szöveggel:

Hajónkon nagy az izgatottság, minden pillanatban várjuk Amundseneket.

Oroszországi és szibériai jelentés szerint a rossz időjárás még nem érte el a sarki medencét. Meteorológusok úgy vélekednek, hogy a légköri viszonyok kedvezők, nagyon messzire lehet látni s így a repülőik igen nagy távolságból észrevehetik a Framot.

ISKOLA

Több megértést

Megjegyzések Puscariu Sextil nyilatkozatához

(Kolozsvár.) Őszintén szólva nagy csalódást keltett a magyarság körében Sextil Puscariu egyetemi tanárnak az Angelescu-féle iskolatörvényről az Újságban közölt véleménye. Azt hittük u. i., hogy a román nyelvészeti európai hírű tudós tanára, a nyelvek életének és törvényeinek avatott kutatója, politikától és Angelescu-mentalitástól mentesen ítéli meg az anyanyelv megőrzéséért vívott harcot.

De nem! Az anyanyelv ellen az óvodában, az elemiben és a középiskolában megindított kiméletlen harcot ő is helyesli, még pedig politikai és pedagógiai szempontból egyaránt. Igen, mert védekeznie kell az államnak az irredentizmus ellen! Nos ezt úgy lehet elérni, ha kipusztítják a kisebbségi nyelveket, elsősorban a magyart.

Csak hogy itt egy szerény kérdésünk volna. Lenne szives meghatározni a tudós professzor, hogy mit ért ő irredentizmuson. Mert ezt, meg a bolsevizmust igen hamar szemébe vágják nálunk mindenkinek, aki sejtetni meri, hogy nem érzi magát paradicsomban. Lám még Jorgából is bolsevistát csinált a kormány a minap. Kérjük tehát a fogalmak pontos és szabatos kifejtését, mert itt, amint látjuk, az anyanyelvhez való ragaszkodás nevezetű irredentizmusnak!

Pedagógia? Oh az különösen diadalmaskodik! Csak hogy persze az Angelescu-féle, az új, a modern, amely már az óvodában megköveteli a napi egy órai román nyelvi oktatást, nem is szólva arról, hogy az elemiben és a középiskolában egy csomó tárgyat kell idegen, nem az anyanyelven tanulni. Igaz, hogy a régi pedagógia, afféle Amos Komenius stb. hasonló névtelenek gyarló munkája, másképp írja elő, de ki törődik ma azzal! (Legfeljebb a pedagógiai vizsgán, ha megkérdi egy-egy maradi tanár.)

„A magyar uralom alatt a Budapesten megszavazott iskolatörvények a nemzetiségek ellen irányultak.“ Oh az Angelescu-féle törvény és rendeletek nem ellenünk, hanem védelmünkre törekednek! S mégis a nagy védelem és tárgyilagos politikai megpedagógiai támogatás közepette középiskolai tanulóink a mult tanévben minden tárgyból románul tették le az érettségi helyettesítő u. n. abszolváló vizsgát, románul tanulták és tanulják a hazai történelmet, földrajzot, alkotmányt. Egy szerény kérdés a tudós professzorhoz: „Hogy tanulta ő és mások a megfelelő tárgyakat s hogy érettségizett, milyen nyelven, a brassói Saguna-liceumban a 80-as és 90-es években?“ Úgy tudjuk, hogy románul.

Az elemi, no meg pláne az esetleges óvodai éveire nem akarjuk visszaerőltetni a memóriáját. Azt sem kérjük, hogy volt-e a Saguna-liceumot fentartó görögkeleti egyháznak elismert, törvényileg biztosított autonómiaja, hisz ez olyan régi, lomtárba való kifejezés.

A Saguna-liceum bizonyítványai, osztály- és érettségi bizonyítványai is mind államérvényesek voltak, ha jól tudjuk; ugyisint az is rémlik, hogy magántanulói is voltak. Felvételi, cenzurázó, numerus clausus-jellegű vizsgákat sem tartottak benne. Gavril Munteanunak s a többi tanárnak (pl. Iosifnak, a költő apjának, vagy a jeles Lapedatunak, a jelenlegi miniszter apjának) sem kellett sokféle vizsgálatot végigszenvedniük benne 1867 után a miennél hasonlíthatatlanul kedvezőbb anyagi helyzetben és lelki körülmények között. Anyagilag sem szorult meg a Saguna intézete, mert nem huzzák ki alóla a földreformmal a létezési alapot, mert segínyt is kapott hol Budapestről, hol meg Budapest beleegyezésével Bukarestből. Ha az anyagiakat nem vették volna ki kezünkől, nálunk sem találna akkora nivócsökkenést. Mert hát van ám valami a nagy francia szatirikus, Rabelais mondásában: Deficiente pecu stb.

Az állami iskolák látogatásától is van némi okunk idegenkedni. Többek között pl. azon egyszerű oknál fogva, mert ott a tanérok gyakran egy kukkot sem tudnak a növendékek nyelvén (pl. a csiki iskolák) vagy pedig fokozatosan szorítják ki az oktatásból a magyar nyelvet (például Marosvásárhely, Székelykeresztúr).

Államsegély és tanítási szabadság? Ezek az ósdi szavak mintha benne volnának a nagy világháborút felszámoló ünnepélyes kötésekben. (A tanszabadság meg mintha az alkotmányba is beletévedt volna! No de csak az Angelescu-féle értelmezése érvényes.) Dehát a tudós professzor szerint mi rosszul magya-

Hol kezdődik a Törvény?

Szász János istenes aninai bányász kálváriája a torockói csendőrmestertől a kolozsvári ezredesig

— Az Újság tudósítójától —

(Kolozsvár.) Nem riport ez, ami itt alább következik, hanem rövid története egy hétnek, amit Szász János aninai bányász-munkás életéből lelkiismeretlen emberek elraboltak. Novella inkább, vagy ha az sem, akkor azért áll közelebb a riporthoz, mert valósággal megtörtént. Tanu erre Szász Jánosnak — nem a szava, mert az elnémult a félelemtől — hanem szomorú arca, amelyen durva kezek piros árnyékot felejtettek és a háta is, amelyre puskatussal írták oda: ha hinni mersz, zárd a szivedbe jól és egy szót se szólj, ha más is meríteni akar hited kuforrásából.

Szász János, a szorgalmas bányász, millenista volt. En nem tudom: törvénybe ütköző cselekedet-e ez? Mert Szász János száján soha se botlott ki emberrontó szó. Gyűlölete se volt, — ami annyi ember jószágának kerékkötője, — türelmesen és sokat dolgozott s ha pihenni akart, nem a korcsmát kereste fel, hanem a bibliát vette elő és annak a szavaiból merített csudálatos mámort. En úgy érzem, hogy mind ebben nincs semmi büntetendő cselekmény. Viszont nem állítom ezt biztosan, mert jaj, az emberek törvényeinek annyiféle színe és szaga van, hogy az egyenes lelkiismeret nem indulhat el azon. Külön írástudók csak, akiknek nincs szükségük arra, hogy a lelkiükbe nézzenek, mert könnyebb a paragrafusokból ítélni, sokkal könnyebb...

Ez volt az a pont, ahol Szász János élete is felfordult. Mert a lelkiismeretére hallgatott ő is és nem volt jártassága a paragrafusok labirintusában. Azt gondolta, hogy kéthetes szabadságát, amit a bányától pihenésre kapott, legkedvesebben hitsorsosai között töltheti el. Hóna alá kapta hát a foszlott-sarku bibliát s nagy békével a lelkében elindult.

Előbbször Nagyenyeden járt, onnan haza indult szülőfalujába. Torockón kikötött, hogy ottani ismerőseit is meglátogassa. Még mindig ott volt hóna alatt a biblia és szívében a békesség. Ezzel a kettővel köszöntött be hozzájuk. Bevezető köszöntések után hamarosan részt adott nekik is a békességből. Előkerült a biblia s Krisztus példabeszédei újszerű világosságot gyújtottak egyszerű agyukban.

Van ebben valami törvényellenes? En nem tudom, de a Törvény torockói exponense: a csendőrmester azt mondta, hogy van. Ugy jelent meg közöttük, mint a villám s lecsapott a félelemtől megdermedt szívek közé terített bibliára.

— Mit csináltok itt?

— Bibliát olvasunk — remegett a felelet.

— Ezt? — dörgött az őrmester hangja s felkapott öklében zizegtek, jajgattak a kopott biblia lapok. Aztán lendült a karja s a szentkönyv csunyán, brutálisan vágódott a felolvasó fejéhez. Vajjon ezt is előírja a Törvény? Az őrmester ur azt mondta, hogy igen... és azt is mondta, hogy többet is előír. Szász Jánost két torockói gazda: Vernes Simon és Kelemen András társaságában bekísérte az őrsre. Szász János lehajtotta fejét az üttek előtt s minden ütés a szívében fájt. A megcsufolt biblia miatt fájt. Azután en-

rázzuk ezeket a kötéseket. Mi csak magyarosítunk tovább, mert hiszen még az anyanyelvét sem gúnygöög óvodást is napi egy órát át románul kell majd tanítanunk s ezért tanulunk románul egy csomó tárgyat az elemiben és a középiskolában!

A tudós nyelvész professzor valamelyes elméleti dicsőretet és romantikus természetünknek szóló elismerést is mond, elősmelve, legalább elméletben, a nemzeti jellem megőrzéséért folytatott küzdelmet. Nálunk és így lesz ez máshol is: „nyelvében él a nemzet.“ Angelescu rendeletei és törvénye a nyelvet akarják megölni. Ime ez fáj a mi érző és nem szentimentális lelkünknek, még pedig annál inkább, mert a Népszöveget csak „jóakaratu tanácsokra szorítkozik.“ Arra is csak elvélve.

Különben pedig nem nagyon irigyeljük a tudós Professzor Urnak juttatott apologiai munkát. Mert pl. az efféle „nyelvtörvényekre“ még a legtudományosabb nyelvész sem tud még csak látszólagos bizonyítékokat sem felhozni: „a zsidók anyanyelve az állam nyelve.“ Legfeljebb a történelem mond annyit, hogy a zsidók hosszas történeti fejlődés során felveszik az illető állam nyelvét. Ezt azonban, ismételtelen mondjuk, csak hosszas és nem erőszakolt, természetesen történeti fejlődés idézi elő, nem pedig a természet erőszakot tevő, anyanyelv megállapító

gedelmesen dolgozott, kapált, kaszált, fát vágott. Őrmester ur parancsára, mert a törvény nyilván is előírja: a kihallgatás nélkül lecsukott rabok egyen olcsó munkaerőt képviselnek.

Két napig dolgozott így Szász János. Akkor kísérték a tordai őrsre. Nem egyenes uton, hanem resztül a pincen, hogy mindenki belebámulhasson üttek arcába. Egy cigányt is állítottak oldalába, aki kenyeret lopott s emiatt csufult, ijedten bögte gíg mellette az utat.

— Így jár, aki kenyeret lop!

Mikor nem dőfködtek hátulról a puskatussal, kor gyorsan pislogott s szaporán sugdosott társai a bajban.

— Te is loptál? Mit? Kenyeret te is, mert éh voltál?

— Nem — suttogott vissza Szász János. — én batyumba megdolgozott kenyér van. Azért letak el, mert az Ur kenyerét hardoztam a lelkek találkozására.

A cigány félrevihogott s megvetéssel mérte gíg. Éjjel aztán, a nyirkos pincében, ahova több magukkal bezárták, ellopta Szász János kenyerét felett. Betegsége volt már a kenyérlopás, mert még dig éhezett.

— Te az Ur kenyerével élsz ugyis — szemtelkedett, amikor a másik megdöbbenve rábámult.

— Kérj, mert adok, de ne lopj, mert azt tiltja az Isten — oktatta ki Szász János s neki adta megmaradt kenyere felét.

Ebben van valami törvényellenes? En nem szem, de a tordai őrmester tudta, mert ott tartott még három napig. Akkor szuronyok közé állított bekísértette a kolozsvári hadbírószákhöz, hogy ad számot tetteiről. Két napig volt Kolozsváron Szász János őrizet alatt, amíg kihallgatták. Ideje volt dolgozni a törvények felett s talán meg is állapította, hogy az emberi szívekbe írott törvény más, mint emberek részére alkotott Törvény. Még fakóbbá emiatt az arca egy árnyalattal. A harmadik napon aztán az ezredes elé vezették. Lehajtott fejjel lóttá be a „bűné.“ Az ezredes meghallgatta s aztán... aztán szigorú arccal jelentette ki:

— Haza mehet!

És Szász János örömmel ment vissza a családjához. A szabadsága eltelt keserves kálvária-utján de meggyőződött, hogy mégis csak egy a törvény: ami a szívekbe van írva és az, amit az emberek mára alkottak.

Csak hogy: miért kezdődik ennek belátása? Hét multán, nyirkos pincefalak, pellengér puska és kényszermunka után? És miért csak az ezredesnél? Szász János, a megnyugodott lelkű bányász, talán nem törődik ezzel, mert neki már ragaszkodott az arca, de én kérdelem ezt, társa neki is és az előző cigánylegénynek is, mert nem tudjuk... csakugyan nem, hogy hol kezdődik a törvény. A torockói csendőrmesternél-e, vagy a kolozsvári ezredesnél?

törvények és rendeletek.

Mert azt éppen Kálvin és Rousseau városán Genfben, lehet ám a legnyugodtabban hangzott, hogy az az egyének a legszentebb joga, hogy a saját anyanyelve és nemzetiségi hovatartozása felől döntson (nem pedig az iskolapolitikai, kultur névvelészet), hogy a saját anyanyelvét szabadon használhassa és tanulhassa s aztán meg a híres gyulafele vári határozatok szellemében, megértés és együttműködés is keletkezik, de nem az Angelescu-féle elméleti alapon, amelyet nemzet és államvédelemnek vezetnek ki. Úgy látszik elég régi, antik, jelíggel vis pacem, para bellum.

Különben pedig a romantikus természetűek adott elméleti dicsőret helyett arra kényszerítette az európai hírű tudós nyelvészprofesszort, hogy a megvédendő törvény és az ahhoz fűzött, ideális színezett okfejtések áttanulmányozása mellett nézzen egy kissé körül a mi nehéz mindennapi életünkre is. Próbálja meg tanulmányozni a mi kéréseire óhajainkat is. (Bevezetésül jó hasznát veheti dr. Ciano most egy éve megjelent emberséges szép tanulmányának.) Már csak az elv kedvéért is: a tur et altera pars. Akkor nézetei talán kevésbé lesznek „elvont“, kormány-magaslaton állók, de ráadásul lesz az élő szeretet és az emberi megértés üde zöje.

Nagyon olcsó, békebeli száraz vegyi ruhatisztítás CZINK-NÉL, Cl.

UJSÁG

Az Ujság pünkösdi száma

Az ünnepi lapozások gazdag tömegéből is kiemelkedik tartalmával, kiállításával egyaránt. Vasárnapi képes mellékletünknek eszkalomra jelentékenyen bővített terjedelme lehetővé teszi, hogy a bőséges aktuális képanyag mellett a csatolt területek ipartelesinek és fürdőinek ismertetését is megkezdjük. Szöveg-mellékletünk tele lesz válogatott szépirodalmi olasmányokkal és értékes közgazdasági figyelővel. Az újjászervezett Ujság rövid negyven nap alatt olvasók olyan tömegait hódította táborába, amire még volt példa az erdélyi sajtó életében. Az előfizetők száma megkétszereződött és a példányoként átlalók édeklődése napról napra hatványozódott. Értékben fordul a mindig friss, eleven és feltétlenül megbízható Ujság felé. Ezt a példátlan bizalmat korolja az Ujság nagyterjedelmű ünnepi számával, és jövőben sem mulaszt el egyetlen alkalmat, hogy legjobbat, a legtöbbet és a legérdekesebbet nyújtsa olvasóinak.

— Két napig fog tartani a közigazgatási ankét Kolozsváron. Közöltük, hogy Tatarescu kisebbségi államtitkár a közigazgatási reform előkészítése tárgyában Kolozsvárra érkezik. A vármegyei prefektúrához érkezett iradás szerint Tatarescu miniszter vasárnap és hétfőn fog Kolozsváron tartózkodni és ugyanakkor a két napon fogják a vármegyei háza az összes főszolgabírók bevonásával a közigazgatási ankétot megtartani.

— Hősök emléknapja Kolozsváron. Kolozsvár város rendőrprefektusa az elesett hősök emlékeztetésére f. hó 28-án tartandó ünnepi programjának közlésére kérte fel lapunkat: 1. Reggel 7 óra 30 perokor a Piața Unirii a rendőrprefektúra által megjelölt helyen megjelenik a hadsereg és az iskolák. 2. A hatóságok fejei és papság ugyanebben az időpontban a Főtérnek a nőstényfarkassal szembenálló gyalogjárón foglalnak állást. 3. Nyolc órakor a vallásos körmenet következőleg alakul: a) csendőrségi kordon, b) zenekar, c) koszorúk, d) iskolák, e) papság, f) a hatóságok fejei, g) a tisztikar csapatok nélkül, h) a hadsereg. 4. A menet elvonul a Strada Regina Maria (Deák Ferenc-ut.), Piața Stefan cel Mare (Boeskey-tér), Calea Feleacuion (Feleki-ut) a hősök sírjához. 5. A temetőben intenzív szöveg, amely után beszédet mondanak a) a papok, b) a hadsereg, c) az iskolák, d) a polgármester. 6. E napon zárva lesznek az összes üzletek, kivéve az éttermeket, kávéházakat, sörházakat, bodegákat és virágüzleteket.

— Nincs mit örölni Bukarestben. Bukaresti tudósítónk jelenti: A bukaresti malom gabonahiány miatt, egynek kivételével, megszüntették a munkát. Ez a malom is csak azért dolgozhat, mert csak ennek van megengedve, hogy a buzával zabot őröljön össze. A pékek küldöttsége kérte a polgármestert, hogy a felhalmozott lisztkészleteket osszák ki és gondoskodjon utánpótlásról, mert az a gyanújuk, hogy a főváros részére rekvirált kilenc lejes buzát tizenhat-tizenhét lejes áron értékesítették. A polgármester szigorú vizsgálatot ígért.

— A Kolozsvári Izraelita Nőgyűlés közgyűlése. Kedden délután öt órakor özv. Neuberger Zsigmondné elnöknő nyitotta meg az Izr. Nőgyűlés népes közgyűlését. Dr. Kecskeméti Lipót nagyváradi főrabbi megrázó szavakkal méltatta az elhunyt dr. Eisler Mátyásné munkás egyéniségét. Ezután dr. Eisler Mátyás kolozsvári főrabbi olvasott föl gondolataiból, majd a titkári jelentést terjesztette elő, melyben az egyesület munkásságáról és a jelenlegi vagyoni helyzetéről számolt be. A számvizsgáló bizottság jelentése után az új elnökség megválasztására került a sor. A régi elnökség együttes lemondását a közgyűlés alig akarta elfogadni és emiatt Hirsch Gyula igen szellemesen fel is szólalt. Kollárné alelnöknő javaslatát, hogy a Napközi-Gyermekotthon ezentúl Neuberger-gyermekotthonnak nevezék és egyben a lemondó elnöknőt örökös disztagnak válasszák meg, a közgyűlés egyhanguan elfogadta. Az új elnökség a következő: Elnöknő: dr. Fischer Tivadarné, alelnöknők: Weisburg Emilné és Weisz Béláné, ellenőr: Katz Ignác, a gyermekotthon felügyelőgondnoka: dr. Jakobi Emil, ügyvezető titkár: dr. Kepecs, segédtitkár: Sélég Margit.

— Kirchnopfi Gusztáv békésen elintéztett sajtópöre. Bukarestből jelenti tudósítónk: A Kolozsvárról ismert körülmények között repatriált Kirchnopfi Gusztáv dr. evangélikus lelkész sajtópörben állott vádlottként a budapesti büntetőtörvényszék Török-tanácsa előtt. Az Evangélikusok Lapja múlt évi májusi számában azt írta Kirchnopfi dr. Hüttl Ármind dr. evangélikus vallásánarról, hogy ez egy alkalommal tiszteletellenesen nyilatkozott volna Geduly Henrik ev. püspökről. A tárgyalás megnyitása után Kirchnopfi dr. nyilatkozatot olvasott fel, melyben kijelenti, hogy cikkét téves információk alapján írta és miután meggyőződött állítása valótlanágáról, sajnálkozását fejezi ki. A főmagánvádló jogi képviselője ezzel a nyilatkozattal megelégedett, mire a bíróság a további eljárást megszüntette.

— Megsemmisítette Aradon a prefektus a színházi üzlethelyiségek bérletét. Aradi tudósítónk jelenti: Megírta az Ujság, hogy Arad város tanácsa a város tulajdonát képező színház épületében levő üzlethelyiségek bérletének felmondott és versenytárgyalást írt ki az üzletekre. A versenytárgyalás megtartásakor azután arra az álláspontra helyezkedett a városi tanács, hogy az üzlethelyiségeket nem a legtöbbet ígérő pályázóknak adta ki, hanem a régi tulajdonosokat hagyta meg helyiségeik birtokában. A városi tanács határozatát felterjesztették jóváhagyás végett Georgesou prefektushoz, aki tegnap hozta meg az ügyben határozatát, amely az egész városban kimos feltűnést keltett. A prefektus nem hagyta jóvá a tanács döntését, hanem kötelezte a várost, hogy az üzlethelyiségek bérletét a legtöbbet ígérő pályázónak juttassa. A prefektus döntése ellen felebbezésnek nincs helye.

— Leégett buzáját perli a katonai kincstár. Nagyváradi tudósítónk jelenti: Nagyszalontán ezelőtt két évvel leégett a Toldi-gőzmalom. A tűzvész elhamvasztotta a bukaresti hadügyminisztériumnak a malom raktárában felhalmozott három vagon buzáját is. A hadügyminisztérium a nagyszalontai malom ellen 64.292 lej erejéig kártérítést pert indított. Az ügy a nagyváradi törvényszéken szombaton került tárgyalásra, ahol a malom képviselője azzal érvelt, hogy a hadügyminisztérium a malomnak viszont 62 ezer lej őrleési díjjal tartozik, mivel csupán a maximális árat fizette meg akkor, amikor az őrleési díja sokkal nagyobb volt. A törvényszék elrendelte a bizonyítást.

— Könyvvezetési és francia nyelvi tanfolyam a kereskedők számára. A kolozsvári Kereskedők Tanácsának kulturszakosztálya e hó huszonkettedikén dr. Dienes László vezetése alatt kezdők számára francia nyelvtanfolyamot, néhány napon belül pedig román és magyar nyelvű könyvvel tanfolyamot nyit meg. A tanfolyamokra jelentkezőket a Kereskedők Tanácsának titkársága vesz fel.

— Ellenzéki tüntetések ellen erőszakkal meg az aradi helyőrséget. Aradi tudósítónk jelenti: Amint azt már régebben megírta volt az Ujság, az aradi középületeket katonai őrség szállotta meg. Az utóbbi időben ezeket az őrségeket megerősítették és az utcákon is erős őrségek cirkáltak. Az Ujság tudósítója illetékes helyen érdeklődött a katonai megszállás oka iránt. Azt a felvilágosítást kapta, hogy a turnuszverini tárgyalás miatt volt szükség a rendkívüli intézkedésekre, mivel Aradon is tüntetéstől félték. Ellenzéki körökből azonban azt az értesítést kaptuk, hogy a kormány a katonai rendszabályokat azért fogantatosította, hogy minden ellenzéki demonstrációnak jó előre elejét vegye.

— Felhívás Hollandiához, Svájcban és a Népligához az erdélyi reformátusok érdekében. A bukaresti „Dimineata” értesítése szerint a budapesti református sajtó felhívással fordult Hollandiához, Svájcban és a Népligához, hogy a csatolt területek reformátusai érdekében lépjenek akcióba. A szűkszavú értesítés valódiságát nem lehet ellenőrizni. Az azonban kétségtelen, hogy egyes egyházaknak meg vannak a nemzetközi összefüggései, amelyek eddig is figyelemmel kísérték kisebbségi sorsban élő hittestvéreik sorsát.

— Újabb fizetésképtelenség Szatmáron. Szatmári tudósítónk jelenti: Fischer Jenő szatmári fakereskedő cég hitelezőinél fizetésképtelenséget jelentett be. A hivatalos bejelentés még nem történt meg, egyelőre a cég barátságos uton igyekszik hitelezőit meggyezeni.

— A szegény szolgálégény ellopott cselédkönyve. Panaszal jelentkezett a szerkesztőségünkben Osváth Mihály nyárádszoboszlói születésű szegény szolgálégény. Vágóhid uca 9. szám alatti ház padlásáról ellopták a kabátját és kabátjában a cselédkönyvét. Ez az nagy baj, mert cselédkönyv nélkül akárhol elfogják, megbüntetik és hazatoloncolják a törvény emberei. Jelentette is mindjárt a rendőrségen, de ott azt mondták, hogy hirdettesse valamelyik laphoz: hátha lesz olyan becsületes a tolvaj s a kabát nyugodt használatáért visszaküldi a cselédkönyvet. Új könyvet nem adtak neki, pedig minden nyilvántartásban pontosan ott volt a neve. Még csak igazolványt sem kapott arról, hogy volt neki cselédkönyve, csak ellopták. Ezért hallgattuk meg mi a panaszát s a rendőrség tanácsát megfogadva kérjük a becsületes tolvajt: tartsa meg a kabátot, csak a rá nézve értéktelen cselédkönyvet juttassa vissza a bajba jutott Osváth Mihályhoz.

A mézárások borszövetkezetének közgyűlése. A kolozsvári mézárások borszövetkezte vasárnap délelőtt a szövetkezet helyiségében közgyűlést tartott. A közgyűlésen elnökké Kirkosa Gyulát, az igazgatóságha Benkő Elek, Balogh József, Fülöp Lajos, Szigethy Gyula, Török Árpád, Haendler Hermann husiparosokat, Cristea Tibor állategészségügyi felügyelőt és Ratiu Dominic bankigazgatót választották meg. A szövetkezet új fejlődés előtt áll, minthogy most az időközben kilépett tagok a szövetkezetbe ismét visszaléptek.

• Mi tetszett Petráss Sárinak legjobban Kolozsváron. A múlt héten Kolozsvárott vendégszereplő kitűnő primadonnát egy újságíró megkérdezte, hogy mi nyerte meg tetszését legjobban Kolozsváron. A népszerű és világot járt művésznő rövid gondolkodás után így válaszolt:

— Gyönyörű a Főtér, gyönyörű a sétáló parkja, de nekem mégis az tetszett a legjobban, hogy az átépítés alatt levő Gólya-áruházban olyan olcsón vásároltam be a legjobb kelméket, mint sehol a világon.

• A Generala Román Általános Biztosító Társulat 1924. évi mérlege. A napokban tartották meg a Generala Román Általános Biztosító Társulat rendes évi közgyűlését, melyben bemutatták és elfogadták ezen intézet 1924. évi mérlegét. Az igazgatótanács jelentéséből kitűnik, hogy a hatalmas intézet, melyet ezelőtt 27 évvel a Triestzi Általános Biztosító Társulat (Assicurazione Generali) érdekeltisége mellett alapítottak, működése óta 493.000.000 lej kártérítést fizetett ki ügyfeleinek. A biztosított életbiztosítási összegek pedig ezidőszáig elérik a 709.000.000 lejt. A biztosító közönség bizalmát nemcsak a fenti adatok, hanem azon körülmény is igazolja, hogy a társaság 157.000.000 lejt kitevő tartalékalapjai a legnagyobb biztonságot nyújtó módon, jelzálogi biztosíték mellett, továbbá az ország csaknem valamennyi jelentékenyebb városában álló, saját tulajdonát képező ingatlanokban van elhelyezve. Hogy a társaság bármily összegű kánt azonnal és fennakadás nélkül likvidálhasson, érdekelt pénzintézeteinél állandóan 63.000.000 lejt tant készpénzben készenlőben. A közgyűlés az ez évi osztalékot részvényenként 125 lejben állapította meg.

• Az egészség igazi forrását a kolozsi sósgyógyfürdőben lehet biztosan megtalálni, ahol a meleg és hideg fürdő 1925. évi június hó 1-én nyílik meg.

SORSOLÁSI NAPTÁR

3

nap múlva villatulajdonos lesz a Tordai-uton. Természetesen csak abban az esetben, ha megtagadta tanácsunkat és vásárolt 200 lejes sorsjegyeinkből. A halogatás ideje lejárt. Itt az idő, most, vagy soha! Főbizmányos „Sirocco” Cluj, Strada Regina Maria (Deák F.-u.) 14.

Pénzkölcsön, 24%-os

és feljebb, a legkedvezőbb visszafizetési feltételek mellett — hosszabb lejáratra is — gyorsan folyósíttatik a

LLOYD

BANKBIZOMÁNYI VÁLLALAT
utján, Volt Széchenyi tér 4. (Emelet.) Csak a d. e. 9-10-ig és d. u. 3-5 óra között. — Felvilágosítások díjmentesen és készségesen adnak meg, minden ügylethetést kényeser nélkül.

KÖZGAZDASÁG.

Temesváron megkezdtek az argentinai buza őrlését

— Az Ujság temesvári tudósítójától —

(Temesvár, május 23.) Az Ujság április 16-iki számában elsőnek hoztuk a hírt az argentinai buza importjáról. Prohászka Oszkárnak, a temesvári malmom illusztris vezérigazgatójának nyilatkozata alapján. Azóta az ország legnagyobb malma által megvásárolt hajórakomány argentinai buza meg is érkezett már Romániába, sőt a malmom a mai nappal el is kezdte az első szállítmány felőrlését. Ez alkalomból Schauer Béla, a malmom direktora, az argentinai liszttről s a bánáti lisztpiac helyzetéről a következő felvilágosításokat adta munkatársunknak:

— Brailából vasuton hoztunk Temesvárra 56 vagon argentinai buzát. A többi uszályokban jön fel a Dunán, hétfőn érnek a hajók Turnu-Severinbe, pár nap múlva pedig a Tiszán és Begán át megérkeznek a malmunk elé, úgy, hogy a jövő hét folyamán felvehetjük teljes üzemünket.

— Ma kezdtük meg az argentinai buza őrlését. Minőségileg a buza megközelíti a 82 kilót. A belőle készült ötös és nullás lisztet egyenlő arányban átlag 23 lejért árusítjuk kilónként.

— A belföldi termelőknek csak csekély készle-

tek vannak, amelyekkel malomüzemet fentartani nem lehet. Amit mégis eladásra kínálnak, az körülbelül 1500 lejbe kerül mázsánként ab Temesvár.

— A belföldi lisztfogyasztás megcsappant, ami valószínűleg arra vezethető vissza, hogy a fogyasztók részben már fedezték magukat lisztel, részben pedig a drága árak miatt visszatartják magukat a vásárlástól. Később azonban a meglevő készleteket mégis igénybe fogják venni, mert a malmok legnagyobb része az új kampányra való átmenet előtt a 3—4 hétig tartó tisztogatás miatt üzemét szünetelteti.

— A malmom multkori korpaexportja gyengén sikerült. A készleteinket, valami 300 vagon, kivitük ugyan Magyarországra, Csehszlovákiába és Ausztriába, azonban miután a kiviteli engedélyt később kaptuk, a korpa sokáig feküdt, a hoszu fekvés kamatozat emésztett s mire kiszállítottuk, a külföldi árak is hanyatlóban voltak, úgy, hogy a kalkulált árakat nem tudtuk elérni.

— Az új termés kilátásai jók, elsőrendűek, nemcsak a Bánátnban, hanem az egész országban is.

Végre a kisiparosság is megmozdult

Vasárnap tartotta a Kisiparosok Országos Egyesülete Bukarestben ezévi rendes gyűlését. Elsőnek a bukaresti városi tanácsnak az új lakbérleti szerződések bérösszegére kirótt husz százalékos községi pótdíja ellen emelték fel tiltakozó szavukat. Követelték ennek az adónak eltörlését nemcsak azért, mert törvényellenes, hanem mert elviselhetetlen terhet ró a kisiparosságra. Ez az adó, amint kiszámították, a békebeli adónak több mint háromszázszorosát teszi ki. Másik sérelmük az, hogy a munkakamarák törvénytervezetének megalkotásánál a kisiparosság képviselőit meg sem hallgatták és a tervezetet ma is a legnagyobb titokban tartják. Tudni kell, hogy a kereskedelmi és iparkamarákról szóló törvénytervezet szerint iparkamaráknak csakis azok a kisiparosok lehetnek tagjai, akik az adótörvény értelmében kamarai illeték fizetésére kötelezettek. Azok a kisiparosok tehát, akik ezt az adót nem fizetik, kiszorulnak az iparkamarákból és a munkakamarákba inkadrálatnak.

Felpanaszolták továbbá, hogy a Nemzeti Bank, amelynek az állammal kötendő szerződését ugyanazon időben tárgyalják, nem pártolja a kisiparosságot olyan mértékben, mint a nagyipart, pedig — mint mondják — a kisiparosság az állam szempontjából képvisel olyan értéket, mint a nagyipar. Tiltakoztak ezután a vándoriparosok ellen, akik befolyásukkal a nagyobb állami szállításokat elhalásszák az iparosság elől.

A legtöbb kifogásuk az Ipari Hitelintézet működése ellen volt. Még a bodegásoknak is szavaznak meg ipari hitelt, csak a kisiparosságnak nem. Többek közt egy bodegásnak kilenc millió ipari hitelt

szavaztak meg, már pedig a legjobb akarat mellett bek lehet a bodegázületet iparüzletnek tekinteni. Követelték, hogy a kisipar éppen olyan elbírálásban részesüljön, mint akár a nagyipar, mert e kettő elválaszthatatlan kapcsolatban van egymással. Elhatározták végül, hogy június hó elsejére tiltakozó nagygyűlést fognak tartani, amelyre a vidéki szervezeteket is meghívják. E gyűlésen összes panaszait feltárják a kormánynak és kérik fogják azok radikális orvoslását.

Ugyanezen a gyűlésen merült fel az a terv is, hogy ez év július hó vége felé országos kisipari kongresszust tartsanak Konstancában, amelynek végzetével Konstantinápolyba kirándulást tesznek.

Örömmel üdvözljük a kisiparosság megmozdulását. Csak azt kifogásoljuk, hogy e mozgalmaktól még távol tartják magukat az erdélyi és bánáti kisiparosok. Erdély és Bánát kisiparossága egymaga is képvisel olyan gazdasági erőt, amivel minden kormánynak számolnia kell. Háttha még összefognának az ország többi iparosaival?

Melyik pálinka az egészségtelenebb?

A kormány szesz-törvénytervezete az egész ország közvéleményét foglalkoztatja, mert e törvény az egész szeszgyártást jelentékenyen megreformálja. A javaslat kimondott célja a gabonapálinka fogyasztásának csökkentése s bizonyos idő után annak teljes betiltása és ezzel szemben a gyümölcsből készült szesz italok gyártásának propagálása. A kérdés ezen részéhez hozzászóltak most a szakemberek is, akik alapos tanulmányozás után arra a megállapításra jutottak, hogy a gyümölcspálinka sokkal veszedelmesebb az emberi szervezetre, mint a közönséges szeszből készült pálinka, mert a gyümölcspálinka a sze-

szek kívül jelentékeny mennyiségű más mérgeket is tartalmaz, amelyek az ember egészségére sokkal ártalmasabbak, mint maga a szesz. Az érdekeltek kíváncsian várják most a pénzügyminiszter választását szakértői megállapításra.

Negyvenmillió lej a selyemtenyésztés felkarolására. A hivatalos lap május 23-iki száma kétszázharminc szos törvényt közöl, melynek alapján a földművelésiügyi kormány a letétpénztárnál negyvenmillió le folyószámlát kapott selyemgubók vásárlására.

Allatkiállítás rendeznek Besztercén. Beszterce-Naszód vármegye állattenyésztési bizottsága Besztercén szeptember hó 15-én megnyíló állatkiállítás és tenyészállatvásárt rendez. A vásárra a vármegye minden egyes községében kiválasztják a legszebb saját tenyésztestű bikát, tisztót, tehenet, számart és csikót. A legszebb állatok tulajdonosait díjazással és oklevelekkel tüntetik ki. Az állattenyésztési bizottság megbeszélést folytatott arra vonatkozólag, hogy az állatvásári díjak felemelésével oly összeghez jussanak, melyből tavaszonként nyolcvan-száz növendék bikát vásárolna. A vásárolt tenyészállatokat a bizottság nyáron legeltetné és ősszel ingyen osztaná ki a községeknek. A tervet azonban már csírájában eldöntözték, hogy a bizottság által Nagyszeben vidékén vásárolt tizenhárom fiatal bikából csak nyolcat tudott eladni huszonkétezer lejes átlagos áron és ötöt ingyen is alig tudott használatra elhelyezni. Hogyan helyezhetne el tehát ősszel nyolcvan-száz bikát, még ha ingyen is? A bizottság ezt a kérdést olyképpen tartja megoldhatónak, hogy bikatelep létesítsenek és onnan lássák el köztenyésztetek szüléseit.

TÖZSDE

Zürichben a lej: 240, Párisban: 915.

Kolozsvári piacon a nyugati valutákban való nagy kínálat miatt enyhe lanyhulás tapasztalható. Tegnap délután 6 óráig a következő jegyzések történtek:

Zürich 41'40—41'45, London 1037—42, New York 213—215, Miláno 855—860, Prága 632—636, Bécs 30—30'15, Budapest 328—333,

Zürichi zárlat május 26-án: Berlin 12310, Amsterdam 20725, New York 517³/₈, London 2512'2, Páris 2615, Miláno 2057'50, Prága 1532'5, Budapest 72'60, Belgrád 852'5, Bukarest 24' Varsó 9925, Bécs 72'75.

Bukaresti zárlat május 26-án: Deviza: Páris 11—, London 1046, New York 215'25, Italia 86 Svájc 41'70, Bécs 30—, Prága 636. Valuta: Napoleon 781, márka 50—, léva 1'45, török font 112, angol font 1035, francia frank 1130, s frank 41—, olasz lira 860, drachma 380, dinár 335, dollár 212, lengyel márka 40—, osztr. korona 31, magyar kor. 31, cseh korona 6'30.

MINDENKI MINDENÜTT CSAKIS

ELŐPATAKI VIZET

KÖVETELJEN.

HATÓSÁGILAG
ENGEDÉLYEZETT

VECELAADÁS

LORINCZ & TÓTH

PIAȚA UNIBII (FÓTÉR) 8. SZÁM

MÁS VÁLLALAT MIATT RÖFÖS- ÉS
NŐI DIVATÁRU ÜZLETÜNKET TELJESEN
FELOSZLATJUK
ÉS A NAGYMENNYISÉGŰ ELSŐRANGU ÁRU-
RAKTÁRUNKAT KÉSZPÉNZ FIZETÉS MELLETT
GYÁRI ÁRON ALUL KIÁRUSÍTJUK

B E R E N D E Z É S E L A D Ó

SPORT.

Bolgár-román válogatott futballmérkőzés

A bukaresti központ táviratilag közölte Morár szövetségi kapitánnyal, hogy május 8-ára Szófiában leköthette Románia és Bulgária válogatott mérkőzését, egyben megbízta a szövetségi kapitányt a csapat összeállításával és Mitter Valérrel karöltve a csapat utazásának lebonyolításával. Az ilyen utolsó percben kötött és hevenyében összeállított válogatott mérkőzések egyáltalán nem szolgálják a sport ügyét annál kevésbé, mert — amint jelen esetben is — a játékosokat szolgáltató egyesületek meghatározott programját is összezavarják. A jövő őrjáti mérkőzésre ugyan idő hiányában dr. Morár a Kinizsi játékosait fogja legnagyobb részt szerepeltetni, csupán a Székely-Barta-hátdpár és Csornay balszélső beállításáról lehet rájuk kívül. A Kinizsinek azonban ezen legutolsó feladat az egész pünkösdi programot felforgatja.

A KAC országos ifjúsági atlétikai versenye. Vasárnap, f. hó 31-én, pünkösdi első napján délelőtt 9 órakor rendezi országos ifjúsági atlétikai versenyét a KAC. A verseny vasárnap seniorverseny kis mezőnyére való tekintettel kétszeresen fontos, mert az ifjúsági sport felkarolásával lehet az egyes portágakban megfelelő utánpótlásról gondoskodni.

Minden remény meg van arra, hogy a KAC önzetlen vállalkozását siker fogja koronázni, mert a helyi egyesületek tömeges részvételével kívül a vidék több egyesülete is képviselve lesz ifjúsági gárdájával.

A versenyen a következő számok kerülnek döntésre: 100 m. síkfutás, 400 m. síkfutás, 800 m. síkfutás, 1500 m. síkfutás, magasugrás, távolugrás, rudugrás, súlydobás, lökösvetés, gerelyvetés, 4x100 m. staféta.

A versenyen az 1907. évben, vagy később született ifjak indulhatnak. Nevezni dr. Sándor István címén (Cluj-Kolozsvár, Bolyai-tca 3., II. 12.) lehet f. hó 29-én estig. Nevezési díj páronként 10 lej. Stafétákban 40 lej.

Junius 11-én lesznek a kerületi atlétikai bajnokságok. A kerületi atlétikai bajnokságokat eredetileg június 14-ére tűzte ki az atlétikai szakosztály. Azonban a bukaresti központ az ugyanazon napon Brassóban döntésre kerülő francia kupára való tekintettel ezt a terminust nem hagyta jóvá, ahelyett a helyi szakosztály a kerületi bajnokságok terminusát június 11-én (Uradpárja) állapította meg.

Külföldi atlétikai eredmények. Május közepén mindenütt megindult az atlétikai szezon és már az északi népeknél is egyre népszerűbbé válnak a versenyek és érik el a jobb eredményeket, különösen a futószámokban. Az alábbiakban közlünk néhány kiválóbb külföldi eredményt, megjegyezve, hogy a francia eredmények jósága meglepő:

Svédország: Gerelyvetés: Lillier 61.18 m. 5000 m. Eriksson 15 p. 55.7 mp. 400 m. Engdahl 49.8 mp.

Finnország: 200 m. Husgavfel 22.7 mp. 500 m. Andersen 15 p. 28.5 mp. Súlydobás: Torpo 13.50 m. Rihimäki 13.47 m. Hármassugrás: Tuulos 14.41 m. 5000 m. Berg 15 p. 25.7 mp. 800 m. Ekquist 1 p. 59.3

Olaszország: 300 méter: Garguillo 35.6 mp. (közben 300 yand 32.4 mp.) 5000 m. Davoli 15 p. 36.6 mp.

Franciaország: 100 m. Theard (Haiti) 11 mp. 400 m. Jamois 50.6 mp. 110 m. gát Bernard 16.6 mp. 1500 m. Bontesup 4 p. 05.4 mp.

Innsbruckban a svájci atléták versenyeztek a következő eredményekkel: 100 m. Borner 10.8 mp. 200 m. Stribi 23.3 mp. 400 m. Martin 50.8 mp. 800 m. Martin 2 p. 02 mp.

Az 1928. évi olimpiászt esetleg Németországban tartják meg. Ismeretes az az

adáz gyűlölet, mely a háború után a sportvilágban is uralkodott Németország ellen, s amely az antwerpeni és párisi olimpiászoktól való kizárására vezetett ennek a 80 millió németnek. Ugyilátszik azonban, hogy végre a sportvezérek is megelégedtek az oktatlan bojkottot, mert éppen az antant államok sportvezetőinek köréből indult ki az a szenciacélós hír, hogy azon esetben, ha Hollandia nem képes vállalni az amsterdami olimpiász rendezését, akkor az 1928. évi olimpiai verseny megrendezésével Németországot kell megbízni.

Az olimpiász kérdésével a prágai konferencia foglalkozik és megeshetik, hogy mai ülésén Hollandia lemondása esetén már meg is hozza a döntést Németország javára.

Románia a párisi latin olimpiászban. Párisban a nyár folyamán latin futballolimpiászt rendeznek, amelyre hír szerint Románia is benevezte futbalcsapatát. A nemzeti válogatott külföldi szerepeltetése nem volna hiba, azonban a baj ott kezdődik, hogy az odaútnak nincs meg az anyagi fedezete és a központ az egyesületekkel akarja a pénzt megszerezni, elrendelvé, hogy minden városban 2 mérkőzést kell ezen cél javára lejátszani. A végnélküli válogatott, jótékony és propaganda mérkőzések mellett az egyesületek annyit sem szerezhetnek, hogy a mosatási költségek kikerüljenek, nem helyeseltjük tehát, hogy újabb jövedelem nélküli mérkőzésekkel adóztassák meg az amúgy is teljes anyagi romlással küzdő egyesületeinket.

A magyar II. o. válogatott csapat Erdélyben. Nagyvárad híre szerint június 14. és 21-ike közt a magyar II. o. egyesületek válogatott csapata Nagyváradon, Temesvárt és Aradon mérkőzik. Felajánlották a csapatot Kolozsvárnak is. Nem lehetetlen tehát, hogy a Belgiummal szemben is szép eredménnyel szerepelt II. o. magyar válogatott Kolozsvárt is szerepelni fog.

Magyar galamblovó bajnokság. A magyar galamblovó bajnokságot dr. Lumitzer Sándor nyerte meg dr. Halasy Gyula olimpiai bajnokkal szemben. Harmadik ifj. Szomjas Gueztáv lett.

ERDÉLYI FÜSZER- ÉS CSEMEGÉZLETEK

BEVEZETETT UTAZÓ VAGY KÉPVISELŐ KERESTETIK

bánati nagyvállalat részére.
Ajánlatokat „Bevezetve” jellegre a kiadóba kérünk.

Stingl-Original. Hoffmann.
Lanberger általunk személyesen kiválasztott zongorák

MEGÉRKEZTEK!

T R I S K A
zongorarakta Cluj, Strada Saguna 14. sz.

IRODALOM-ÉS-MŰVÉSZET

Antónia és a Vörös malom — románul. A bukaresti színházak szeptemberi, új évadjának érdekes bemutatói lesznek. A „Regina Maria” színház ugyanis ekkor mutatja be Molnár Ferenc „Vörös malom” c. ismert darabját először román nyelven. Ugyanebben az időben mutatja be Jorga színháza, a Teatrul Populár is Lengyel Menyhért „Antónia”-ját. Mindkét darabot egy ismert kolozsvári publicista fordította, aki különben most dolgozik a „Waterloói csata” románra fordításán is.

A „Buzakalász” Kolozsváron. Ma délelőtt osztották ki a kolozsvári Magyar Színház drámai személyzete között Móricz Zsigmond háromfelvonásos színjátékának, a „Buzakalász”-nak szerepeit. A darab minden valószínűség szerint a jövő színházi hét ujdonsága lesz. Árva Kiss Endre polgármestert Táray Ferenc, Mártát Baróti Erzs, Marikát pedig K. Tóth Erzs. fogják játszani.

Lengyel Vilmos pörnyestes a szegedi direktorral szemben. Megirtuk, hogy a szegedi színház igazgatója, Andor Zsigmond, a csőd szélére került s emiatt a társulat tagjainak gázsiját sem tudja rendesen fizetni. Megirtuk azt is, hogy emiatt a társulat tagjai közül többen felbontották szerződésüket, köztük az Erdélyben is jólismert Lengyel Vilmos és felesége, Hollós Julia is. Most szegedi tudósítónk jelenti, hogy a szegedi járásbíró ítéletet hozott a Lengyel-párnak a direktor ellen indított kártérítési pérében. Lengyelék kétszázmillió magyar korona erejéig pörölték szerződésszegés címén az igazgatót, ebből azonban a bíróság csak ötvenmilliót ítélt meg nekik, tehát a szezon végéig járó gázsijuk összegét. Kötelezte azonban Andor Zsigmondot a bíróság, hogy minden hó elsején, legkésőbb estig ki kell fizetni az esedékes gázsij teljes összegét. Az igazgató képviselője felebezett.

A kolozsvári Magyar Színház heti műsora:

Szerda: Lengyelvér. (Petrás Sári vendégjátékával. Mérsékelt emelt helyárakkal. Napi bérlet 125. sz. A. Sorozatszám 224).

Csütörtök: Mézeskalács. (Petrás Sári bucsufellépésével. Mérsékelt emelt helyárakkal. Premierbérlet 62. sz. Sorozatszám 225).

Péntek: Tosca. (Sugár Frigyes bucsuvendégjátéka, Hegyi Lili fellépésével. Napi bérlet 126. sz. B. Sorozatszám 226.)

Szombat: 8 és fél órakor A sárga kabát. (Lehár-operett. Ujdonság először. Premierbérlet 63. szám.)

A színházi iroda hírei

A sárga kabát. Lehár legújabb operettje — hozzáértők nyilatkozata szerint — a legjobb operett-muzsika. Bécs, Berlin, Newyork, London és Budapest kritikusa egyértelműen elragadtatással fogadták ezt a buja szépségű kínai motívumokkal átszőtt, gazdag zenét. Amellett a „Sárga kabát” szövegkönyve is briliáns. A szombati premiertől az idei évad egyik legzajosabb és legtartósabb sikerét várja a színház. A Ragyogó és stílusos külső kiállítás fogja emelni a teljes hatást. A szereposztás: Karácsonyi Ili, Neményi Lili, Tompa Béla, Ihász Aladár fogják a vezető szerepeket játszani. A „Sárga kabát” egyelőre négy estére van kitűzve: szombatra, vasárnapra, hétfőre és keddre. Mind a négy előadásra árusítja már a pénztár a jegyeket.

Petrás Sári bucsuja. Egész nap ostromolják a pénztárt a szerda esti és csütörtök esti előadások jegyért. Ezen a két estén tartja bucsufellépését a világhírt magyar operettédiva, Petrás Sári. Szerdán a „Lengyelvérben”, csütörtökön pedig a „Mézeskalácsban” lép fel.

Antónia és Három grácia — délután. A pünkösdi ünnepeken két délutáni előadás lesz a Magyar Színházban. Vasárnap 3 és fél órára az „Antóniát” Poór Lillivel, Mansi Gizivel, Miklóssyval, Áldorral, Ihász Aladárral, Osellével, Kemény Lászlóval és Réthelyvel a főszerepekben. Hétfőn pedig ugyancsak fél négy órakor a „Három grácia” kerül színre Neményi Lillivel, Erényi Böskével, Dajka Margittal, Ihászsal, Bányásszal, Tompával a főszerepekben. Ugy az „Antónia”, mint a „Három gráciának” ez lesz az első mérsékelt helyáru előadása.

Sugár Frigyes és Hegyi Lili a „Toscában.” Pénteken este Puccini „Toscáját” igen érdekes szereposztásban fogják előadni. A címszerepet Hegyi Lili fogja énekelni, Scarpia szerepében pedig ismét Sugár Frigyes fogjuk láthatni.

FEST ÉS TISZTIT SZÖVET-
ÉS SELYEMRUHÁKAT

„KRISTÁLY” CLUJ

FONALFESTÉSSZINTARTÓAN
POSTACSONAG FORGALOM

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések árai: Minden szó 3 lej. Vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állástkeresők részére 20 szóig 30 lej. Előfizetőknek minden szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej, jelíges levelet harminc napig őrizünk meg.

ÁLLÁST KERES

Ügyvédi, közjegyzői irodában gyakorlattal bíró jogvédett egyén ajánlkozik irodai munkaerőnek, igen mérsékelt fizetési igényekkel. Ajánlatot „Szerény” jelíggel kéri a kiadóhivatalba.

Román órákat adok, középkorú alsóbb osztályaira előkészítők. Bővebbet a Kupfestein-nyomdában, Str. Iuliu Maniu No. 6. 647

ALKALMAZÁS

A Kolozsvári Polgári Betegsegélyező Egylet könyvelőt keres, vasár- és csütörtöki napokra, napi 2-3 órai munkára. Értekezni Zagyva elnöknel, Ferenc József-utca 95. 0-16.

ELŐFIZETŐK ÉS HIRDETŐK GYŰJTÉSÉHEZ

MAGAS JUTALÉK MELLETT

intelligens férfiakat és hölgyeket keresünk. Nyugalmasított tisztviselők előnyben. Jelentkezni lehet Deák Ferenc-u. 35 sz. alatt. Délelőtt 8-9 óra között az

„UJSÁG” kiadóhivatalában

LAKÁS

Két fiatalember lakást és teljes ellátást kaphat. „Junius 1.” jelíggel a kiadóba kérék.

Belvárosi üres szobákat elcsereplénem ráfizetéssel, külvárosi szoba-konyhás lakással. Ajánlatok „Ráfizetek” jelíggel a kiadóba kérék. 01.7.

KIADÓ LAKÁSOK

Ferenc József-utca és Eötvös-utca között két szobás, Ferenc József-utca egy 4 szobás lakónak és két három szobás, továbbá a Wesselényi-, Kemény Gábor-, Bem-, Zápolya-, Tordai-, Pasteur- és Sándor László-utcákban 3 szobás, valamennyi komfortos lakás. **Két szobás lakások:** Wesselényi-, Eszterházi-, Monostori-, Rákóczi-, Pata-, Csaba-, Felekvári- és Árpád utcákban kiadó. Bővebb felvilágosítást ad

ATLAS

iroda, Dávid F.-utca 7.

VEGYES

MINDENMŰ BUTORT

GYÁRI ÁRON vásárolhat a Műasztalosárugyár részvénytársaságnál

Tekintse meg a mintatermeit Strada Gh. Barițiu 28. szám alatt.

BRILLIÁNS

arany, ezüst tárgyakért zürichi árfolyam szerint legmagasabb árat fizet

FENYŐ ÉS BRAUNFELD

kir. udvari szállítók ékszerészek.

Cluj, Piața Unirii 15. szám alatt.

PÉNZ-KÖLCSÖNÖKET!

A legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban közvetít az

„ATLAS”-IRODA

Dávid Ferenc-utca 7.

CIPŐK!

nagy választékban, feltűnő olcsó árért kaphatók

WOLF

ruha- és cipőüzletében, Str. Dacia (Radák-u.) 5.

CIPŐK!

Nők figyelmébe! Nők figyelmébe!

SÁNDOR ÁGOSTON UTÓDÁNÁL KAPHATÓ

FÉRFI FEHÉRNEMŰ BÖRKESZTYŰ MÉRET UTÁN BÖRKESZTYŰ

KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

CLUJ, PIAȚA UNIRII NO. 7.

Saját tőkéi: 48,000.000 lej.

FIÓKJAI: DÉS, DICSŐSZENTMARTON, GYULAFEHÉRVÁR és MAROSVÁSÁRHELY. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár R.-t. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-t. Székelyudvarhely, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság Nagy-Enyed. — Áruraktárai a vasút mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítol, bel- és külföldi átutalásokat teljesít.

MINDENFÉLE BANKSZERŰ ÜGYLETET ELŐNYÖSEN VÉGEZ.

Hirsch Aladár

c i p é s z m e s t e r

értesíti üzletfeleit, hogy műhelyét áthelyezte a Strada DÁCIA (RADÁK-UTCA) 5. SZÁM ALÁ, saját házába. Minden megrendelést a legdívetosabban és bolti áraknál 10%-kal olcsóbban készíti.

Ide figyeljen mindenki!

Ha sok pénzhez akar jutni, úgy az egyes könyveket, valamint a könyvtárat csak az „Antiquár” üzletben adja el, mert már el van ismerve, hogy az egyes könyveket, vagy bármilyen nagy könyvtárat csak az „Antiquár” fizet a legmagasabb árat. Megvásárolunk a legelavultabb könyvtól a legmodernebb könyvig u. m.: detektív, orvosi, műszaki, szép-irodalmi és mindenféle német könyveket, azokat a legolcsóbb árt adjuk el. Meghívásra vidékre is elmegyünk azonnal. Ha nincs kiadóba való pénz győződjön meg. Cluj, Regele Ferdinand 110. Sirocco No. 894

Orvosi kozmetikai intézet Cluj, Str. Saguna 24. sz. (volt Bartha Miklós-u.)

SMITH-PREMIER No. 60.

a világ legjobb írógépe.

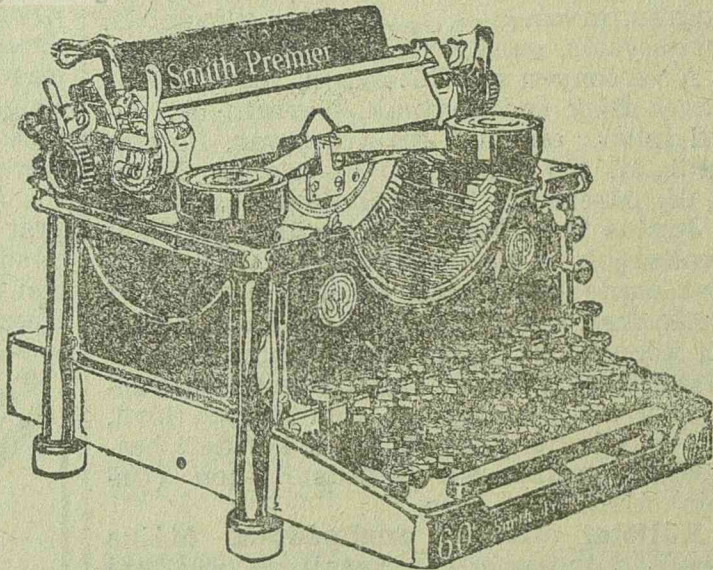
Mielőtt írógépet beszerez, saját érdekében kérje a legújabb

Smith-Premier 60. sz. írógép

1925. model bemutatását. Betűváltásnál nincsen kicsi emelés, teljes szallag kihasználás, mely 50% spórlást jelent, zajtalan működés, 46 betű billentyű.

Smith Premier Typewriter Co. amerikai írógép-gyár romániai vezérképviselője:

Körmendy Mihály
CLUJ, Str. Reg.-Maria 25. Tel. 951.

INTERNATIONAL!

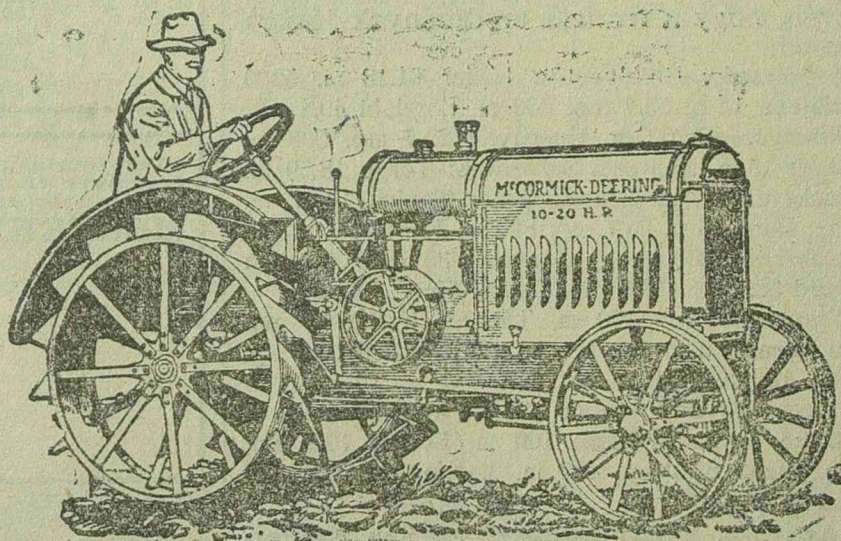
McCormick-Deering 10-20 HP. Tractor 3 barázdas ekével szánt, vet, arat, csépel, őröl és vontat.

MINDEN GAZDASÁGI MUNKÁRA ALKALMAS!!

VEZÉRKÉPVISELET ÉS LERAKAT:

BLAGA EMIL
CLUJ, PIAȚA ȘTEFAN CEL MARE 3.

PROSPEKTUSSAL, KIMERITŐ LEÍRÁSSAL ÉS ÁRAJÁNLATTAL INGYEN SZOLGÁL A FENTI VEZÉRKÉPVISELET!

TELEFON:
IRODA 2-70. MŰHELY 10-11.

Szedte az „Élet” nyomda és nyomtatott a „Concordia” körforgógépjén, Cluj-Kolozsvár. Felelős kiadó: Juricskay Barna igazgató.